

cutting through complexity

MSSF 4 faza II i synchronizacja z MSSF 9

Artur Chądryński

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń

Zamknięcie roku – wpływ zmian
regulacyjnych na rachunkowość
i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń

Spis treści

01

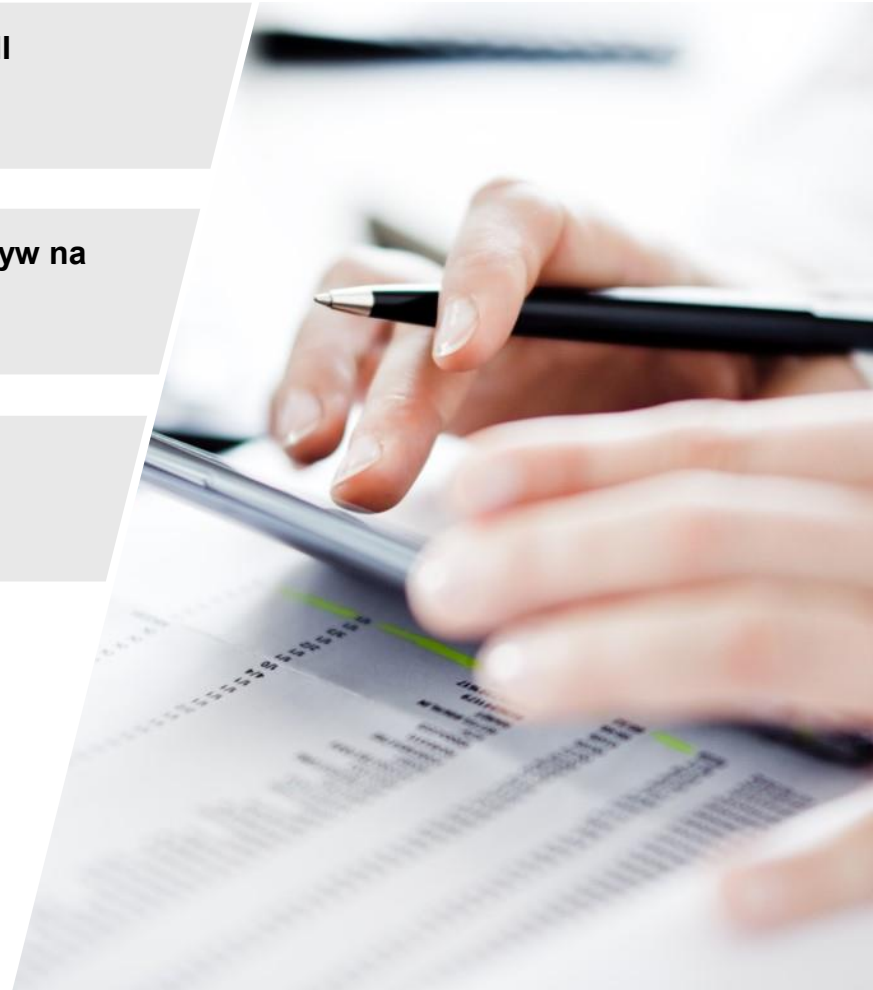
Postępy prac nad MSSF 4 faza II

02

Wymogi MSSF 9 i ich wpływ na zakłady ubezpieczeń

03

Synchronizacja MSSF 4 Faza II i MSSF 9

The background of the slide features a close-up, shallow depth-of-field photograph. A hand is seen from the top left, with the index finger pressing a button on a silver calculator. The calculator is positioned over a stack of papers. One of the papers prominently displays a line graph with a fluctuating black line. Other papers in the stack show various tables and text, including some numbers like '1.302' and '1.110.250'. The overall color palette is dominated by light blues and greys, with a dark blue geometric shape in the top left corner.

01

Postepy prac nad MSSF 4 Faza II

Historia projektu i kolejne kroki

-
- 1997** IASC rozpoczyna projekt dot. umów ubezpieczenia
 - Marzec 2004** MSSF 4 Faza I
 - Połowa 2004** uformowanie „Insurance Working Group” dla Fazy II
 - Maj 2007** opublikowanie Discussion Paper (162 komentarze)
 - Lipiec 2010** opublikowanie Exposure Draft (253 komentarze)
 - Czerwiec 2013** opublikowanie Exposure Draft 2 (194 komentarze)
 - Koniec 2015** opublikowanie Exposure Draft 3
 - 2016** najwcześniejsza data publikacji finalnego standardu

Model rachunkowy dla umów ubezpieczenia

Krok 1 Identyfikacja i ujęcie umowy (strona 5)

Krok 2 Wycena umowy na moment ujęcia (strona 6)

Krok 3 Wycena bilansowa umowy (strona 7)

Krok 4 Prezentacja umowy w sprawozdaniu finansowym (strona 9)

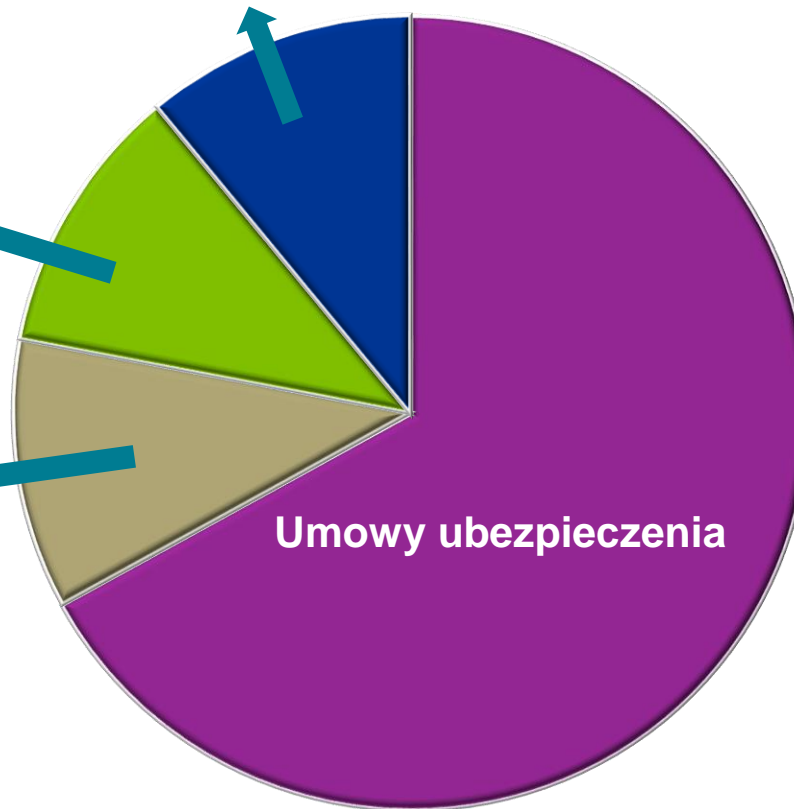
Krok 5 Ujawnienia w sprawozdaniu finansowym

Wydzielanie komponentów nieubezpieczeniowych

Usługi – ujmowane zgodnie z MSSF 15

Wbudowane
pochodne –
ujmowane zgodnie
z MSSF 9

Inwestycje –
ujmowane zgodnie
z MSSF 9

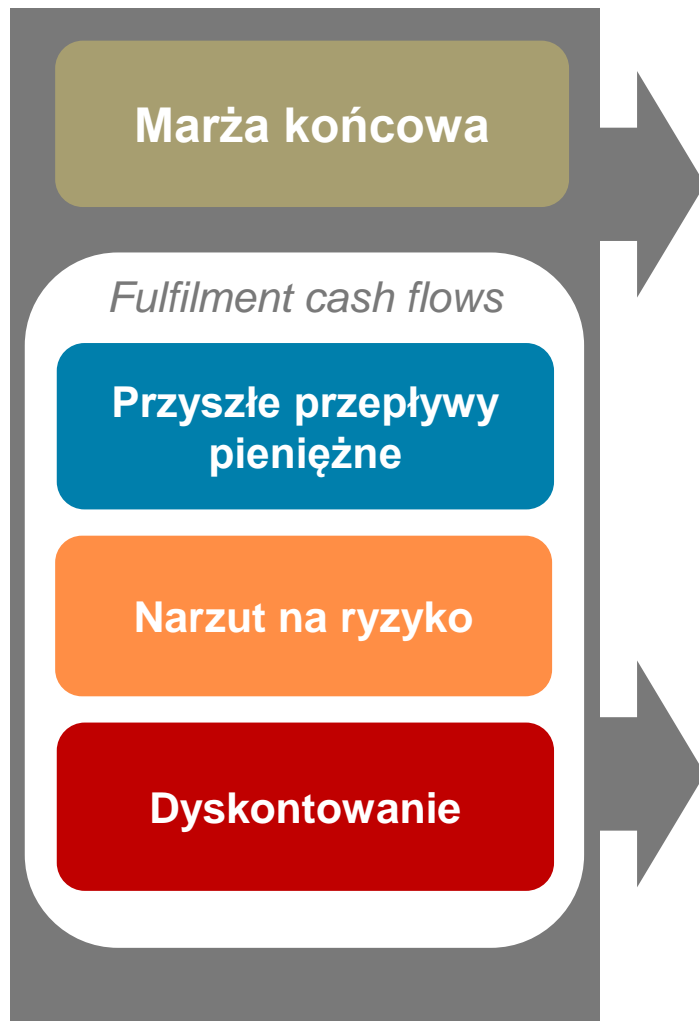

Ujęcie umów ubezpieczenia w księgach od początku okresu odpowiedzialności, chyba że są to umowy przynoszące straty (*onerous contracts*) lub płatność jest wymagalna wcześniej

Ujęcie początkowe umowy ubezpieczenia

Wycena bilansowa umowy ubezpieczenia

- Skorygowana o zmiany założeń dotyczące przyszłości
- Odnoszona/ amortyzowana do rachunku wyników w oparciu dostarczanie ubezpieczenia (upływ czasu)

W każdym okresie, zakład ubezpieczeń wycenia ponownie przepływy pieniężne z wykorzystaniem bieżących założeń

Wycena bilansowa umowy ubezpieczenia

Ujęcie zmian w założeniach

Prezentacja wyników w sprawozdaniu finansowym

	20XX	
Składka	X	Przychody i koszty rozpoznawane w momencie zarobienia lub poniesienia
Odszkodowania i koszty	(X)	
Wynik techniczny	X	
Przychód inwestycyjny	X	Odsetki od zobowiązań ubezpieczeniowych bieżące bądź w oparciu o podejście historyczne, zależnie od wyboru polityki rachunkowości
Odsetki od zobowiązań ubezpieczeniowych	(X)	
Wynik inwestycyjny	X	
Zysk/ strata netto	X	
Zmiany stopy dyskontowej (opcjonalnie)	(X)	Jeśli wybrane zostanie podejście historyczne do ustalania odsetek od rezerw technicznych, różnica między podejście bieżącym a historycznym prezentowana będzie w OCI
Całkowite dochody	XX	

Zastosowanie standardu po raz pierwszy

Przy pierwszym zastosowaniu, zakład ubezpieczeń będzie mógł wycenić przepływy pieniężne bezpośrednio w oparciu o bieżące dane, ale do wyliczenia pozostającej na saldzie marży konieczne będą dane historyczne.

IASB wypracował różne podejścia dla wyceny marży, które mają bilansować porównywalność z kosztami uzyskiwania historycznych informacji

Podejście retrospektywne

W przypadku, gdy dane historyczne istnieją

Zalecane podejście uproszczone

W przypadku, gdy nie wszystkie dane historyczne są dostępne, ale dane o historycznych przepływach pieniężnych są dostępne lub mogą zostać wyliczone

Zobowiązanie kalibrowane do wartości godziwej

W przypadku, gdy brakuje informacji o historycznych przepływach pieniężnych

The background of the slide features a close-up, shallow depth-of-field photograph. A hand is visible in the upper left, with fingers resting on a silver calculator. The calculator is positioned over a stack of papers. One of the papers prominently displays a line graph with a fluctuating line, suggesting financial data or market trends. Other papers in the background show tables and text, though they are out of focus. A green triangular graphic element is overlaid on the left side of the image, containing the number '02'.

02

MSSF 9 i jego wpływ na zakłady ubezpieczeń

Klasyfikacja aktywów finansowych

Kategorie wyceny

- Kategorie wyceny są podobne do tych MSR 39:

MSSF 9	MSR 39
FVTPL* Amortized cost FVOCI*	FVTPL Loans and receivables/ HTM* AFS*

- Istotne zmiany kryteriów dla klasyfikacji aktywów.

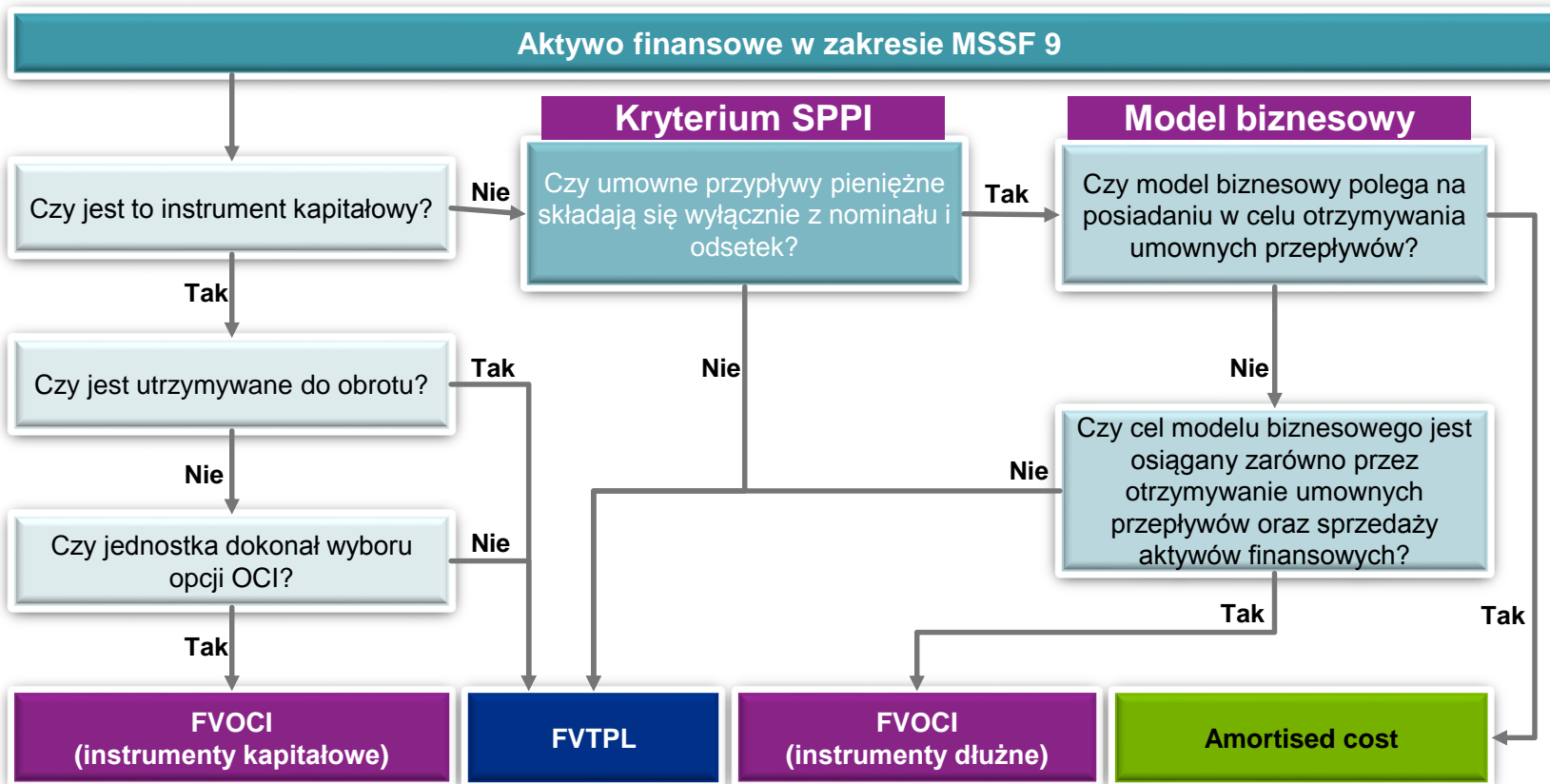
Wbudowane instrumenty pochodne nie są wydzielane – całe aktywó podlega ocenie klasyfikacyjnej

Reklasyfikacje aktywów finansowych podlegają restrykcyjnym zasadom i istnieje domniemanie że będą się zdarzać nieczęsto

Jednostka ma prawo zaklasyfikować, przy początkowym ujęciu, aktywó finansowe do kategorii FVTPL jeśli takie ujęcie eliminuje lub znacząco ogranicza niespójność w wycenie

* FVTPL – fair value through profit or loss, FVOCI – fair value through other comprehensive income,
HTM – held to maturity, AFS – available for sale

Klasyfikacja i wycena – drzewko decyzyjne

- Dywidendy ujmowane w wyniku
- Zmiany wartości godziwej ujmowane w OCI
- Brak reklasyfikacji zysków/ strat między OCI a wynikiem, w tym także z tytułu utraty wartości

- Zmiany wartości godziwej odnoszone do wyniku

- Odsetki, utrata wartości, wynik z różnic kursowych ujmowane w wyniku
- Pozostały wynik z wyceny ujmowany w OCI
- W momencie wyłączenia skumulowane zyski/ straty z OCI reklasyfikowane do wyniku

- Odsetki, utrata wartości, wynik z różnic kursowych ujmowane w wyniku
- W momencie wyłączenia zyski/ straty rozpoznawane w wyniku

Czy przepływy pieniężne składają się wyłącznie z nominału i odsetek?

	Definicja
Nominał	Wartość godziwa aktywa na moment początkowego ujęcia
Odsetki	Wynagrodzenie za: wartość pieniądza w czasie, ryzyko kredytowe, inne podstawowe ryzyka (ryzyko płynności), powiązane koszty (np. administracyjne), marża

Ocena modelu biznesowego

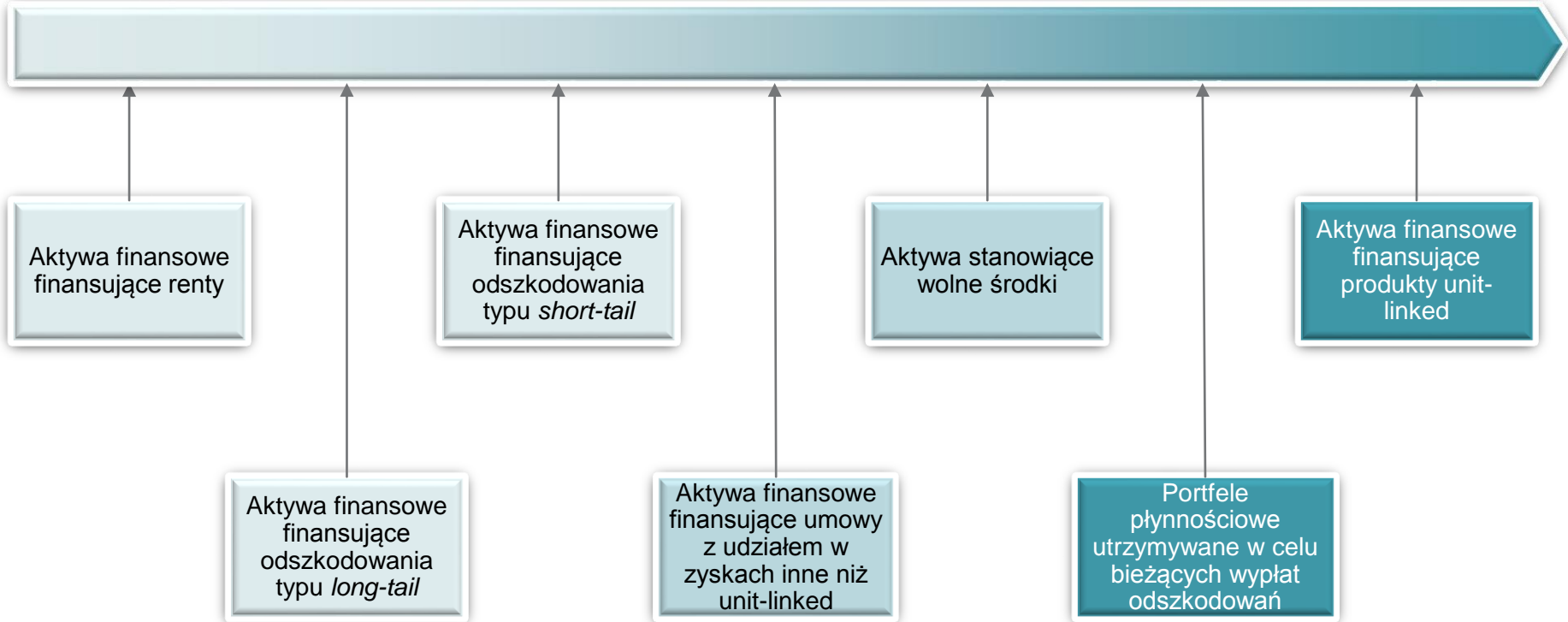
Model biznesowy	Główne cechy	Kategoria wyceny
Posiadanie w celu otrzymywania (<i>Held-to-collect</i>)	<ul style="list-style-type: none">▪ Celem tego modelu jest posiadanie aktywów w celu otrzymywania umownych przepływów pieniężnych▪ Sprzedaże są incydentalne dla celów modelu▪ Niskie poziomy sprzedaży (zarówno częstotliwość jak i wolumeny).	Amortized cost
Posiadanie w celu otrzymywania oraz sprzedaży (<i>Both held-to-collect and for sale</i>)	<ul style="list-style-type: none">▪ Zarówno otrzymywanie umownych przepływów pieniężnych jak i sprzedaże są integralną częścią modelu biznesowego.▪ Poziom sprzedaży może być większy w porównaniu do modelu <i>held-to-collect</i>.	FVOCI
Inne modele biznesowe, w tym: <ul style="list-style-type: none">▪ Obracanie aktywami▪ Zarządzane w oparciu od wartość godziwą▪ Maksymalizacja przepływów poprzez sprzedaż	<ul style="list-style-type: none">▪ Model biznesowy, który nie jest ani <i>held-to-collect</i> ani <i>held-to-collect and for sale</i>.▪ Otrzymywanie umownych przepływów pieniężnych jest incydentalne dla celów modelu.	FVTPL

Ocena modeli biznesowych - przykłady

Posiadanie w celu otrzymywania

Posiadanie w celu otrzymywania oraz sprzedaży

Inny

Utrata wartości – nowy model

Model oczekiwanej straty

Zdarzenia przeszłe

+

Bieżące warunki

+

Przewidywane przyszłe warunki
ekonomiczne

- Każde aktywo finansowe niesie ze sobą ryzyko kredytowe i odpis z tytułu utraty wartości.
- Brak wymogu zaistnienia zdarzenia obligującego do rozpoznania utraty wartości
- Wymagany większy poziom osądu

The background of the slide features a close-up, shallow depth-of-field photograph. A hand is shown in the upper left, with fingers resting on a silver calculator. The calculator is positioned over several sheets of paper. One sheet prominently displays a line graph with multiple data series, likely representing financial trends. Other sheets show tables of numbers and text, typical of financial reports or spreadsheets. The overall color palette is muted, with greys, whites, and a touch of blue from the calculator and papers.

03

**Synchronizacja
MSSF 4 Faza II
i MSSF 9**

Interakcje między MSSF 4 Faza II i MSSF 9

- IASB jest w trakcie finalizacji MSSF 4 Faza II. Standard ten nie wejdzie w życie wcześniej niż w 2020 roku – ze względu na 3-letni okres przygotowawczy
- MSSF 9 został opublikowany w finalnej wersji w lipcu 2014 roku. Data wejścia w życie to 1 stycznia 2018 roku.
- Czy zastosowanie MSSF 9 na co najmniej dwa lata przed MSSF 4 Faza II powoduje jakieś problemy?
- Głównym problemem wydaje się zwiększona zmienność wyników zakładów ubezpieczeń wynikająca z rachunkowych lub ekonomicznych rozbieżności dla aktywów finansowych i rezerw technicznych

Interakcje między MSSF 4 Faza II i MSSF 9

Przyczyny zmienności w sprawozdaniu finansowym

Rozbieżności ekonomiczne

Powstają jeśli wartości lub przepływy pieniężne z aktywów i zobowiązań reagują różnie na zmiany warunków ekonomicznych, np.:

- Zmiany danych wejściowych do modeli lub zmiennych rynkowych;
- Rozbieżność w *duration*;
- Istotne zanikanie/ rotacja aktywów w aktywnie zarządzanym portfelu.

Rozbieżności rachunkowe

Zmiany warunków ekonomicznych wpływają na aktywa i zobowiązania w ten sam sposób ale pojawiają się różnice w sposobie wyceny oraz miejscu odniesienia wyników z wyceny, np. wynik z wyceny aktywów finansowych ujmowany w OCI podczas gdy wycena rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest odnoszona do wyniku.

Interakcje między MSSF 4 Faza II i MSSF 9

Wybór polityki rachunkowości – rachunek wyników

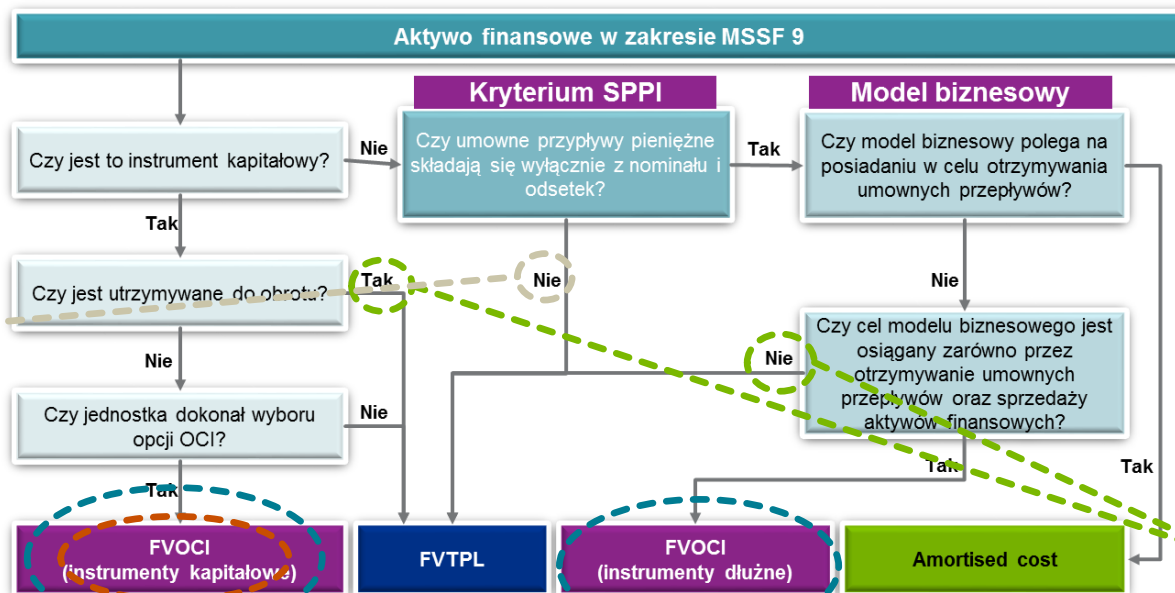
Jeśli zakład ubezpieczeń wybierze politykę rachunkowości polegającą na prezentacji efektu zmiany stopy dyskontowej w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w rachunku wyników, będzie musiał najprawdopodobniej maksymalizować wykorzystanie portfela FVTPL dla wyceny aktywów finansowych w reżimie MSSF 9, ale będzie musiał wziąć pod uwagę następujące czynniki:

-
- Uniknięcie kosztów i dużego poziomu skomplikowania powodowanego przez:
 - Prezentację efektu zmiany stopy dyskontowej w wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w OCI (np. śledzenie historycznych stóp dyskontowych i aplikowanie ich do określonych przepływów pieniężnych);
 - Klasyfikacji aktywów finansowych zgodnie z wymogami MSSF 9 (tzn. ustalanie modelu biznesowego i kryterium SPPI);
 - Szacowanie utraty wartości zgodnie z wymogami MSSF 9 – wg nowego modelu straty oczekiwanej.

- Nadal pozostają źródła zmienności:
 - Rozbieżności między oczekiwanym *duration* rezerw techniczno-ubezpieczeniowych a aktywów finansowych utrzymywanych na pokrycie tych rezerw oraz istotna rotacja tych aktywów;
 - Zmiany warunków rynkowych, innych niż stopa procentowa, które wpływają na wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz aktywów finansowych w różnym stopniu, np. spready kredytowe, ceny akcji;
 - Minimalne gwarancje odsetkowe.
- Efekt zmiany w stopach dyskontowych będą odnośzone bezpośrednio do rachunku wyników mimo że mogą się odwrócić w kolejnych okresach (dla długoterminowych umów ubezpieczeniowych).
- Wycena do wartości godziwej niektórych aktywów, które wcześniej były wyceniane wg skorygowanej ceny nabycia, może wymagać nowych systemów czy zmiany procesowej.

Interakcje między MSSF 4 Faza II i MSSF 9

Wybór polityki rachunkowości - OCI

Rozbieżność rachunkowa:

Różne podstawy wyceny dla aktywów niespełniających kryterium SPPI (np. pochodne) oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Rozbieżność rachunkowa:

Jednostki nie mogą przetransferować zmian w wartości godziwej do wyniku w momencie wyłączenia danego aktywa z bilansu, podczas gdy całość wyniku z wyceny rezerw technicznych trafia ostatecznie do wyniku.

Rozbieżność ekonomiczna:

- Rozbieżność między oczekiwanym *duration* umów ubezpieczeniowych i aktywów finansowych
- Zmiany w czynnikach rynkowych, innych niż stopa dyskontowa, które mogą wpływać zarówno na rezerwy techniczne jak i aktywa finansowe (np. zmiany cen akcji).

Rozbieżność rachunkowa:

Różne podstawy wyceny dla instrumentów finansowych utrzymywanych w portfelach innych niż *held-to-collect* lub *held-to-collect and to sell* (np. wolne środki).

Propozycje IASB dla okresu przejściowego

Problem	Propozycja rozwiązania IASB
Przejściowe efekty zastosowania MSSF 9 w połączeniu z istniejącym MSSF 4	<ul style="list-style-type: none">■ <i>Overlay approach</i> – MSSF 9 zastosowany przez wszystkie jednostki, ale rachunek wyników zostaje skorygowany dla niektórych aktywów – rozwiązanie dostępne dla wszystkich jednostek sprzedających umowy ubezpieczeniowej■ <i>Deferral approach</i> – rozwiązanie dostępne dla węższego zakresu jednostek
Efekty zastosowania MSSF 9 w połączeniu z MSSF 4 Faza II	<ul style="list-style-type: none">■ Przepisy przejściowe pozwalające zakładom ubezpieczeń na ponowną klasyfikację aktywów finansowych wg MSSF 9 w momencie zmiany rachunkowości dla umów ubezpieczenia

Overlay approach – „nakładka” na MSSF 9

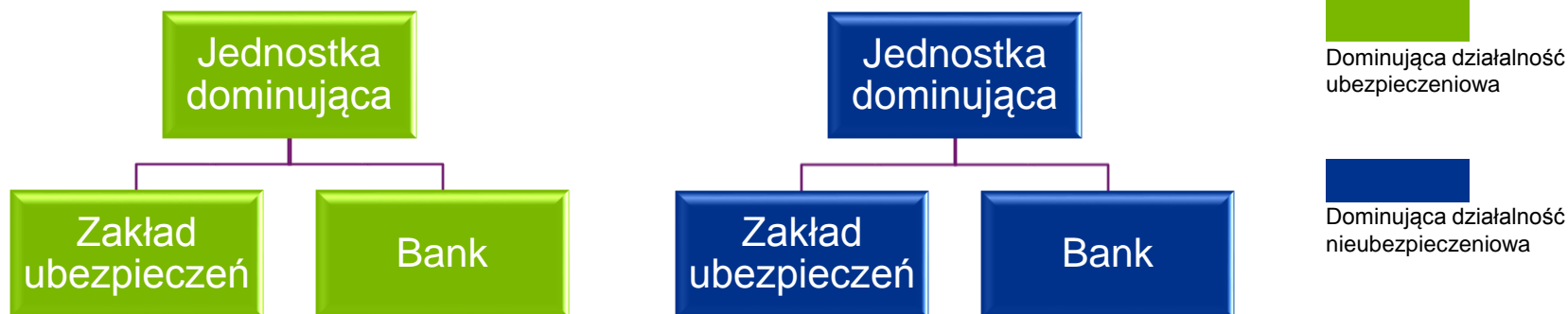
- MSSF 9 zastosowany w pełni począwszy od 1 stycznia 2018
- Transfer z rachunku wyników do OCI:
 - różnicy w wartości pomiędzy MSSF 9 a MSR 39
 - tylko dla aktywów finansowych wycenianych w FVTPL wg MSSF 9, które nie były w FVTPL wg MSR 39
 - tylko dla aktywów stanowiących pokrycie dla umów ubezpieczenia
- Celem jest usunięcie z rachunku wyników zwiększonej zmienności w sposób przejrzysty maksymalizując jednocześnie porównywalność

	20XX
Składka	X
Odszkodowania i koszty	(X)
Wynik techniczny	X
Przychód inwestycyjny	X
Odsetki od zobowiązań ubezpieczeniowych	(X)
Wynik inwestycyjny	X
Zysk/ strata netto	X
Korekta z tytułu zwiększonej zmienności	X
Zmiany stopy dyskontowej (opcjonalnie)	(X)
Całkowite dochody	XX

- Rozwiązanie te będzie możliwe jeśli jednostka:
 - sprzedaje umowy ubezpieczenia ujmowane zgodnie z MSSF 4
 - stosuje MSSF 9 jednocześnie z MSSF 4

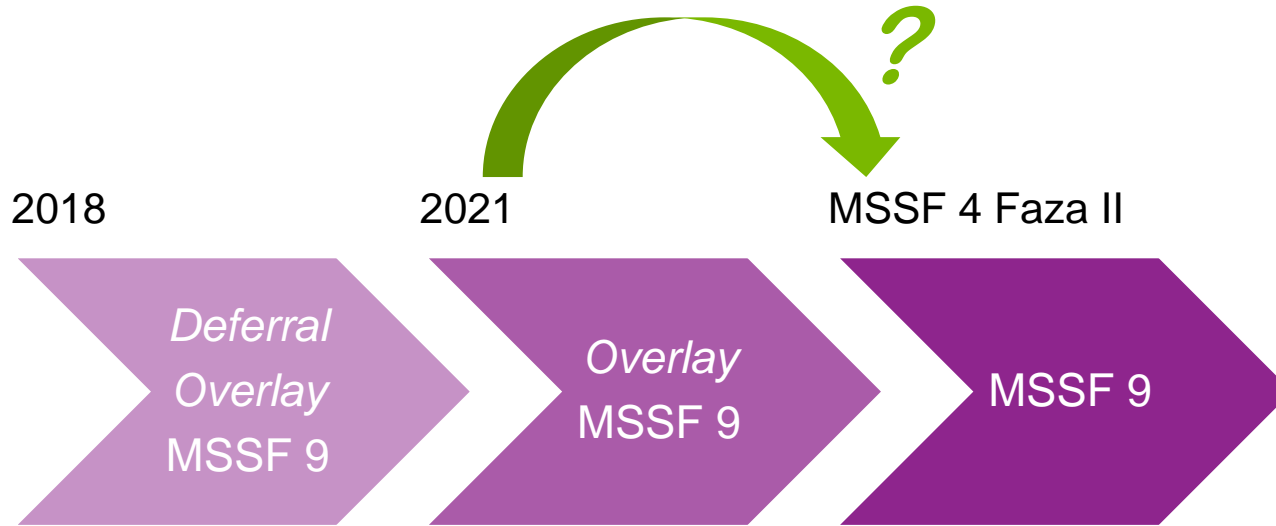
Deferral approach – opóźnienie wdrożenia MSSF 9

- Podejście to polega na odroczeniu pełnego wdrożenia MSSF 9 aż do momentu, w którym MSSF 4 Faza II wejdzie w życie.
- Odroczenie MSSF 9 możliwe jeśli działalność ubezpieczeniowa jest dominująca na poziomie jednostki sprawozdawczej.

- Konglomerat ma opcję kontynuacji stosowania MSR 39 aż do momentu wejścia w życie MSSF 4 Faza II na poziomie skonsolidowanego sprawozdania finansowego
- Jeśli Bank sporządza jednostkowe sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF będzie musiał zastosować MSSF 9
- Konglomerat musi zastosować MSSF 9 od 1 stycznia 2018 na poziomie skonsolidowanego sprawozdania finansowego
- Jeśli Zakład ubezpieczeń sporządza jednostkowe sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF będzie mógł kontynuować stosowanie MSR 39

Koegzystencja obydwu rozwiązań

- *Deferral approach* może trwać najdalej do 1 stycznia 2021
- W każdej chwili między 2018 a 2021 można zmienić podejście *deferral* na *overlay*
- *Overlay* może trwać najdalej do wejścia w życie MSSF 4 Faza II
- W każdej chwili można zrezygnować z *overlay* na rzecz pełnego zastosowania MSSF 9

Prelegenci KPMG:

Artur Chądryński
Senior Manager
Financial Services Audit

T: +48 22 528 1077
achadzynski@kpmg.pl

The KPMG logo, consisting of the letters 'KPMG' in a bold, white, sans-serif font, with each letter enclosed in a white square outline. The logo is set against a blue background that is part of a larger graphic element in the top right corner of the slide.

cutting through complexity

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń

Zamknięcie roku – wpływ zmian
regulacyjnych na rachunkowość
i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń

© 2015 KPMG Audyty Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej firmy. Ze względu na szybkość zmian zachodzących w polskim prawodawstwie prosimy o upewnienie się w dniu zapoznania się z niniejszą publikacją, czy informacje w niej zawarte są wciąż aktualne. Przed podjęciem konkretnych decyzji proponujemy skonsultowanie ich z naszymi doradcami.